Střední zdravotnická škola, Beroun

Mládeže 1102

266 01 Beroun

tel.: 311611188, 311623527, 311624194, 311624196

e-mail: reditelka@szsberoun.cz

pro úřední podání: SZMBE@kr-s.cz

ID datové schránky: vj3x8r5

Společná ustanovení pro písemnou a ústní zkoušku profilové části maturitní zkoušky z předmětu ČESKÝ JAZYK A LITERATURA pro školní rok 2026/2027

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

1) Písemná práce

Rozsah práce: minimálně 250 slov

Délka trvání: 110 minut včetně času na volbu zadání
Počet zadaných témat: 5

Kritéria hodnocení: maximálně: 30 bodů

Hodnocení písemné zkoušky tvoří 40 % celkového hodnocení zkušebního předmětu.

2) Ústní maturitní zkouška

Počet témat: 20

Příprava k ústní zkoušce: 20 minut

Doba trvání ústní zkoušky: 15 minut

HODNOCENÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY

VÝPOČET ZNÁMKY

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Maturitní zkouška z českého jazyka a literatury – profilová část

Do profilové části patří písemná práce a ústní zkouška. V celkovém hodnocení maturitní zkoušky z ČJL tvoří písemná práce 40 % a ústní zkouška 60 %.

Hodnocení maturitní zkoušky z ČJL (výpočet známky)

Známka z ústní zkoušky 60 %	Známka z písemné práce 40 %	Vážený průměr	Známka z maturitní zkoušky z ČJL
1	1	1,0	výborný
1	2	1,4	výborný
1	3	1,8	chvalitebný
1	4	2,2	chvalitebný
1	5	-	neuspěl, opakuje PP
2	1	1,6	chvalitebný
2	2	2,0	chvalitebný
2	3	2,4	chvalitebný
2	4	2,8	dobrý
2	5	-	neuspěl, opakuje PP
3	1	2,2	chvalitebný
3	2	2,6	dobrý
3	3	3,0	dobrý
3	4	3,4	dobrý
3	5	-	neuspěl, opakuje PP
4	1	2,8	dobrý
4	2	3,2	dobrý
4	3	3,6	dostatečný
4	4	4,0	dostatečný
4	5	-	neuspěl, opakuje PP
5	1	-	neuspěl, opakuje ÚZ
5	2	-	neuspěl, opakuje ÚZ
5	3	-	neuspěl, opakuje ÚZ
5	4	-	neuspěl, opakuje ÚZ
5	5	-	neuspěl, opakuje PP a ÚZ

HODNOCENÍ MATURITNÍ ZKOUŠKY PÍSEMNÁ PRÁCE ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Časová dotace

Písemná práce trvá **110 minut** včetně času na volbu zadání.

Počet zadání

Žák volí jedno z **pěti** zadání písemné práce.

Rozsah písemné práce

Minimální rozsah textu je **250 slov**. **Horní hranice** rozsahu vymezena **není.**

Povolené pomůcky

Pro žáky s přiznaným uzpůsobením podmínek (PUP) pro konání maturitní zkoušky se povolují pomůcky uvedené v posudku pedagogicko-psychologické poradny.

Hranice úspěšnosti dílčí zkoušky z ČJL konané formou písemné práce

Žák vykoná zkoušku úspěšně, pokud získá alespoň tolik bodů, kolik činí hranice úspěšnosti zkoušky **(12 bodů)**.

Známka z písemné práce tvoří 40 % výsledného hodnocení žáka z předmětu český jazyk a literatura.

Hranice úspěšnosti	12 bodů
Maximální počet bodů	30 bodů

Převod bodů na známku		
Známka		**Body**
1	výborný	30 – 26 bodů
2	chvalitebný	25 – 22 bodů
3	dobrý	21 – 17 bodů
4	dostatečný	16 – 12 bodů
5	nedostatečný	11 – 0 bodů

U žáků s upravenými podmínkami maturitní zkoušky bude při hodnocení zohledněn posudek školského poradenského zařízení. (navýšení času konání zkoušky, kompenzační pomůcky a další).

KRITÉRIA HODNOCENÍ PÍSEMNÉ PRÁCE Z ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY

Dílčí zkouška konaná formou písemné práce ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura (ČJL) je hodnocena podle tří základních kritérií, resp. šesti dílčích kritérií:

1. Vytvoření textu podle zadaných kritérií
1A – téma, obsah
1B – komunikační situace, slohový útvar
2. Funkční užití jazykových prostředků
2A – pravopis, tvarosloví a slovotvorba
2B – lexikum: • adekvátnost jazykových prostředků vzhledem ke komunikační situaci / slohovému útvaru • použití pojmenování v odpovídajícím významu • šíře a pestrost slovní zásoby
3. Syntaktická a kompoziční výstavba textu
3A – větná syntax, textová koheze: • výstavba větných celků • odkazování v textu • prostředky textové návaznosti
3B – nadvětná syntax, koherence textu: • kompozice textu • strukturovanost a členění textu • soudržnost textu • způsob vedení argumentace

Každé z těchto dílčích kritérií je hodnoceno body na škále 0 – 1 – 2 – 3 – 4 – 5. Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je tedy 30.

V případě, kdy je písemná práce v dílčím kritériu 1A nebo v dílčím kritériu 1B (Vytvoření textu podle zadaných kritérií) hodnocena počtem bodů „0“, podle dalších kritérií se již nehodnotí a výsledný počet bodů za písemnou práci je roven „0“. Závazně se hodnotí **0 body**, pokud text splňuje alespoň jednu z těchto charakteristik:

- Písemná práce **nesplňuje požadavky na dílčí kritérium 1A**: text se prokazatelně nevztahuje k zadanému tématu, reflektuje zcela jiné téma.
- Písemná práce **nesplňuje požadavky na dílčí kritérium 1B**: text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace.

- Písemná práce **nesplňuje požadavky na stanovený minimální rozsah**: text nesplňuje požadovaný rozsah slov (tj. 250 slov), a to ani v rámci stanovené tolerance (minus 50 slov).

Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení.

ČJL – BODOVÁ ŠKÁLA HODNOCENÍ PÍSEMNÝCH PRACÍ

	0	1	2	3	4	5
1A	• **Text se nevztahuje k zadanému tématu.**	• **Text se od zadaného tématu podstatně odklání a/nebo je téma zpracováno povrchně.**	• **Text se od zadaného tématu v některých pasážích odklání a/nebo jsou některé textové pasáže povrchní.**	• **Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno v zásadě funkčně.**	• **Text odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno funkčně.**	• **Text plně odpovídá zadanému tématu a zároveň je téma zpracováno plně funkčně.**
1B	• **Text prokazatelně nevykazuje charakteristiky zadaného útvaru a reaguje na jiné vymezení komunikační situace.**	• **Text vykazuje značné nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.**	• **Text vykazuje nedostatky vzhledem k zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.**	• **Text v zásadě odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.**	• **Text odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.**	• **Text plně odpovídá zadané komunikační situaci a zadanému útvaru.**
2A	• **Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve vysoké míře (10 a více chyb)[1].** • **Chyby mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují ve větší míře (8-9 chyb).** • **Chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Pravopisné a tvaroslovné chyby se vyskytují často (6-7 chyb).** • **Některé chyby mají vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují místy (4-5 chyb).** • **Chyby v zásadě nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Pravopisné a tvaroslovné chyby se objevují jen ojediněle (2-3 chyby).** • **Chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Pravopisné a tvaroslovné chyby se téměř nevyskytují (0-1 chyba).** • **Případné chyby nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.**

2B	• **Slovní zásoba je nemotivovaně chudá až primitivní.** • **V textu se vyskytují ve vysoké míře výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti.** • **Volba slov a slovních spojení zásadně narušuje porozumění textu.**	• **Slovní zásoba je nemotivovaně chudá.** • **V textu se ve větší míře vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti.** • **Volba slov a slovních spojení narušuje porozumění textu.**	• **Slovní zásoba je spíše chudá.** • **V textu se často vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti.** • **Volba slov a slovních spojení občas narušuje porozumění textu.**	• **Slovní zásoba je vzhledem ke zvolenému zadání postačující, ale nikoli potřebně pestrá a bohatá.** • **V textu se místy vyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti.** • **Volba slov a slovních spojení v zásadě nenarušuje porozumění textu.**	• **Slovní zásoba je spíše bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou téměř vždy funkční.** • **V textu se jen ojediněle vyskytne výraz, který je nevhodně volený vzhledem k označované skutečnosti.** • **Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.**	• **Slovní zásoba je motivovaně bohatá, rozmanité lexikální prostředky jsou plně funkční.** • **V textu se nevyskytují výrazy, které jsou nevhodně volené vzhledem k označované skutečnosti.** • **Volba slov a slovních spojení nenarušuje porozumění textu.**
3A	• **Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá až primitivní, nebo je ve vysoké míře přetížená.** • **Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve vysoké míře.** • **Nedostatky mají zásadní vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Výstavba větných celků je nemotivovaně jednoduchá, nebo je ve větší míře přetížená.** • **Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují ve větší míře.** • **Nedostatky mají vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Výstavba větných celků je spíše jednoduchá, nebo přetížená.** • **Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují občas.** • **Nedostatky mají občas vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Výstavba větných celků je v zásadě promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci v zásadě funkční.** • **Místy se v textu objevují syntaktické nedostatky.** • **Nedostatky mají místy vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci téměř vždy funkční.** • **Syntaktické nedostatky se v textu vyskytují jen ojediněle.** • **Nedostatky nemají vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Výstavba větných celků je promyšlená a syntaktické prostředky jsou vzhledem ke komunikační situaci plně funkční.** • **Syntaktické nedostatky se v textu téměř nevyskytují.** • **Čtenářský komfort adresáta není narušován.**
3B	• **Text je nesoudržný a chaotický.** • **Členění textu je nelogické.** • **Text je argumentačně nezvládnutý.** • **Adresát musí vynaložit velké úsilí, aby se v textu zorientoval, nebo se v textu neorientuje vůbec.**	• **Kompozice textu je nepřehledná.** • **V členění textu se ve větší míře vyskytují nedostatky.** • **Argumentace je ve větší míře nesrozumitelná.** • **Adresát musí vynaložit úsilí, aby se v textu zorientoval.**	• **Kompozice textu je spíše nahodilá.** • **V členění textu se často vyskytují nedostatky.** • **Argumentace je občas nesrozumitelná.** • **Organizace textu má vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Kompozice textu je v zásadě vyvážená.** • **Text je až na malé nedostatky vhodně členěn a logicky uspořádán.** • **Argumentace je v zásadě srozumitelná.** • **Organizace textu v zásadě nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Kompozice textu je promyšlená a vyvážená.** • **Text je vhodně členěn a logicky uspořádán.** • **Argumentace je srozumitelná.** • **Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.**	• **Kompozice textu je precizní.** • **Text je vhodně členěn a logicky uspořádán.** • **Argumentace je velmi vyspělá.** • **Organizace textu nemá vliv na čtenářský komfort adresáta.**

Hodnocení rozsahu

Minimální rozsah textu je 250 slov (je tolerováno minus 50 slov). **Horní hranice** rozsahu vymezena **není.**

Počítání slov písemné práce

Jako jedno slovo se počítají:

- předložky jednoslovné (*s* = 1 slovo; *za účelem* = 2 slova)
- spojky
- zájmena
- citoslovce (*ach ouvej* = 2 slova)
- zkratky a zkratková slova (*JAMU* = 1 slovo; *Čedok* = 1 slovo)
- víceslovná vlastní jména a názvy (*Petr Novák* = 1 slovo; *Žďár nad Sázavou* = 1 slovo)
- číslovky (*5 lidí* = 2 slova; *pět lidí* = 2 slova; *720 korun* = 2 slova; *sedm set dvacet korun* = 2 slova)
- rozepsané datum (*10. října 2013* = 1 slovo; *V Praze 25. května 2013* = 3 slova)
- adresy, resp. jejich části (*pepa@seznam.cz* = 1 slovo, *Máchova 20* = 1 slovo, *170 00 Praha 7 – Holešovice* = 1 slovo)
- složená přídavná jména (česko-anglický slovník = 2 slova)

Předmětem hodnocení je pouze autorský text žáka. Text prokazatelně převzatý z dostupného zdroje se nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce, a není tedy předmětem hodnocení.

Začlenění výchozího textu do písemné práce

Žák muže do své písemné práce funkčně začlenit výchozí text. Pouhé **opsání výchozího textu se** však **nezapočítává do celkového rozsahu písemné práce**, nejedná se totiž o autorský text žáka, který bychom mohli hodnotit. Stejný postup je, pokud žák doslovně převezme téma zadání jako nadpis.

Otazníky v jednotlivých oblastech hodnocení

Kritérium 1: Vytvoření textu podle zadaných kritérií

Pro hodnocení písemných prací **platí vnitřní podmínka hodnocení**, tedy písemná práce, která nesplňuje požadavky na 1. kritérium (reaguje na jiné téma nebo nevykazuje charakteristické rysy zadaného slohového útvaru / nerespektuje zadanou komunikační situaci), **je celkově hodnocena 0 body a v dalších kritériích se nehodnotí**.

1A: obsah písemné práce a její téma

Hodnotí se, **NAKOLIK** je téma splněno a **JAK** je zpracováno.

1B: slohový útvar a komunikační situace

Hodnotí se, **ZDA** a **JAK** se žák orientuje v komunikační situaci, resp. funkčním stylu a útvaru.

Kritérium 2: Funkční užití jazykových prostředků

2A: pravopis, tvarosloví a slovotvorba

Hodnotí se **POČET** chyb a jejich **CHARAKTER**. V rámci kritéria 2A je vymezen počet chyb, kvantifikace chyb se však týká pouze tohoto kritéria.

Při hodnocení pravopisu se rozlišuje „hrubá“ a „malá“ chyba, přičemž se navazuje na úzus, který je v českém školském prostředí běžný.
Dvě „malé“ chyby odpovídají **jedné** „hrubé“. Případné chyby v bodovém pásmu 4 a 5 bodů nemají závažný charakter.

Nepostihují se opakované chyby:

- žák neumí napsat spřežku „*vtom*“ – tato spřežka je při opakovaném použití chápána jako jedna chyba, ale chybný zápis každé jiné spřežky je další chyba
- žák napíše chybně koncovku příčestí činného „*Hanka a Jana jeli do města*“, ve všech dalších spojeních typu „*Hanka a Jana se dohadovali*“ se chybná koncovka znovu nezapočítává, ale další chybné koncovky v tomto jevu už je nutné za chybu považovat („*chlapci se ptaly*“)

Orientační rozlišení hrubých chyb:

- ve vyjmenovaných slovech
- v pravidlech psaní i/y po tvrdých a měkkých souhláskách, v koncovkách slov
- ve shodě přísudku s podmětem
- v psaní velkých písmen

- v rozlišování hranice slov
- v chybném psaní předpon
- v psaní předložek
- v asimilaci znělosti
- v souhláskových skupinách
- v psaní mě/mně, bě/bje, vě/vje, pě
- v interpunkci, pokud chyba má vliv na porozumění textu
- v zápisu přímé řeči, pokud chyba má vliv na porozumění textu
- chyby ve slovotvorbě

Orientační rozlišení malých chyb:

- v interpunkci, pokud chyba nemá vliv na porozumění textu
- v zápisu přímé řeči, pokud chyba nemá vliv na porozumění textu
- v kvantitě hlásek
- v nesprávném dělení slov na konci řádku
- ve vynechání hlásek ve slově

U žáků s upravenými podmínkami maturitní zkoušky bude při hodnocení zohledněn posudek školského poradenského zařízení a v kritériu 2A bude připočten jeden bod. Kdyby žák s upravenými podmínkami získal v kritériu 2A maximum bodů, jeden bod by se nepřičítal.

2B: výběr lexika

Hodnotí se šíře a pestrost použité **SLOVNÍ ZÁSOBY**, **ADEKVÁTNOST** jazykových prostředků vzhledem k označované skutečnosti a komunikační situaci a vliv volby lexikálních prostředků na **POROZUMĚNÍ TEXTU**.

Kritérium 3: Syntaktická a kompoziční výstavba textu

3A: větná syntax, textová koheze

Hodnotí se celková **VÝSTAVBA VĚT**, výskyt **NEMOTIVOVANÝCH ODCHYLEK** od pravidelné větné stavby a vliv syntaktických nedostatků na **ČTENÁŘSKÝ KOMFORT ADRESÁTA**.

3B: nadvětná syntax, koherence textu

Hodnotí se **KOMPOZICE** textu, **ČLENĚNÍ** textu, způsob **ARGUMENTACE** a vliv organizace textu na **ČTENÁŘSKÝ KOMFORT ADRESÁTA**.

Faktické chyby

V textech, jejichž podstatu tvoří faktické informace (texty výkladového charakteru, referát), se očekává, že žák s těmito fakty bude pracovat, nebude tedy uvádět, že např. „*Karel Čapek žil v 16. století*“. Tento typ chyby je možné zohlednit v kritériu 3B.

Nečitelnost textu

Pokud jsou v písemné práci nečitelné úseky, které jsou tzv. maskovacími manévry a mají zakrýt neznalost pravopisu (např. „s“, které se tváří jako „*z*“, nebo 3 obloučky na místě, kde se žák rozhoduje, zda napsat „*n*“, nebo „*nn*“), jsou tyto jevy hodnoceny jako pravopisné chyby (2A).

V jiném případě se nečitelné úseky promítnou do kritéria 3B, narušují totiž koherenci textu.

Pokud je text (nebo jeho podstatná část) nečitelný, hodnotitel má právo písemnou práci dále nehodnotit, práce bude tedy hodnocena 0 body. V takových případech by bylo vhodné práci zkonzultovat ještě s jiným hodnotitelem.

Hodnocení textu jako celku

Písemná práce se hodnotí jako komplex, při hodnocení je třeba brát v úvahu jevy jak negativní, tak pozitivní.

Závěrečný komentář

Závěrečný komentář je součástí hodnocení, pokud je písemná práce hodnocena pod hranicí úspěšnosti.

Ideální podoba komentáře:

- Pokud je práce hodnocena **0 body** → hodnotitel se vyjadřuje pouze **k 1. kritériu** a konkrétně dokládá, jakým způsobem nebylo naplněno (např. *Text v zásadě odpovídá zadanému tématu a téma je zpracováno v zásadě funkčně, pisatel se věnuje problematice náhody v lidském životě. Text ale nenaplňuje charakteristiky zadaného útvaru, práci nelze považovat za vypravování, jedná se o text úvahového charakteru.*)
- Pokud je práce hodnocena **2 – 11 body** → hodnotitel se vyjadřuje **ke všem kritériím**.

Forma komentáře **se opírá o formulace z bodové škály**.

Ústní zkouška z českého jazyka a literatury před zkušební maturitní komisí

Hranice úspěšnosti dílčí zkoušky z ČJL konané formou ústní zkoušky

Žák vykoná zkoušku úspěšně, pokud získá alespoň tolik bodů, kolik činí hranice úspěšnosti zkoušky.

Dílčí zkoušku, konanou formou ústní zkoušky, vykoná žák úspěšně, pokud **dosáhne nejméně 13 bodů**.

Známka z ústní zkoušky tvoří 60 % výsledného hodnocení žáka z předmětu český jazyk a literatura.

Hranice úspěšnosti	13 bodů
Maximální počet bodů	28 bodů

Převod bodů na známku		
Známka		**Body**
1	výborný	28 - 25 bodů
2	chvalitebný	24 - 21 bodů
3	dobrý	20 - 17 bodů
4	dostatečný	16 -13 bodů
5	nedostatečný	12 - 0 bodů

U žáků s upravenými podmínkami maturitní zkoušky bude při hodnocení zohledněn posudek školského poradenského zařízení.

Kritéria hodnocení ústní zkoušky z ČJL

Dílčí zkouška konaná formou ústní ze zkušebního předmětu český jazyk a literatura je hodnocena podle čtyř následujících kritérií:

1. **Analýza uměleckého textu:**

I. část: téma a motiv, časoprostor, kompoziční výstavba, literární druh a žánr
II. část: vypravěč / lyrický subjekt, postava, vyprávěcí způsoby, typy promluv, veršová výstavba III. část: jazykové prostředky

2. **Literárněhistorický kontext literárního díla**

3. **Analýza neuměleckého textu:**

I. část: porozumění textu, charakteristika komunikační situace , II. část: funkčně stylové charakteristiky textu, jazykové prostředky

4. **Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury**

První a třetí kritérium je rozčleněno na dílčí kritéria, žák je tedy hodnocen celkem v 7 oblastech. Každé kritérium, resp. dílčí kritérium je hodnoceno na bodové škále 0 – 1 – 2 – 3 – 4. Maximální dosažitelný počet bodů za celou dílčí zkoušku je tedy 28.

Pro hodnocení ústní zkoušky platí následující vnitřní podmínky hodnocení.

Pro *analýzu uměleckého textu* (1. kritérium) a *literárněhistorický kontext literárního díla* (2. kritérium) platí:

1. Za první a druhé kritérium dohromady musí žák získat **alespoň 4 body**. Pokud získá méně než 4 body, je za ústní zkoušku **celkově hodnocen 0 body**.

2. Za kritérium *analýza uměleckého textu* musí žák získat **alespoň 3 body**. Pokud získá méně než 3 body, je za ústní zkoušku **celkově hodnocen 0 body**.

Hodnocení kritéria *výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury* se vztahuje k výkonu žáka v průběhu celé zkoušky. Pro toto kritérium platí vnitřní podmínka hodnocení:

3. Pokud žák získá **v některé z dílčích částí** ústní zkoušky (tzn. v I. až III. části analýzy uměleckého textu a/nebo v rámci charakteristiky literárněhistorického kontextu a/nebo v I. až II. části analýzy neuměleckého textu) **0 bodů**, může být v kritériu *výpověď v souladu s jazykovými normami a zásadami jazykové kultury* **hodnocen maximálně 3 body**.

Ústní zkouška

Předmětem ústní části zkoušky jsou praktické komunikační dovednosti a přiměřená analýza a interpretace uměleckého i neuměleckého textu, a to s využitím vědomostí a dovedností získaných v průběhu vzdělávání na daném typu střední školy.

Žák odevzdává řediteli školy seznam 20 literárních děl sestavený na základě kritérií pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce v termínu stanoveném prováděcí vyhláškou **do 31. března** (platí pro jarní i podzimní termín).

Žákův seznam je zároveň seznamem jeho maturitních zadání, resp. seznamem pracovních listů, z nichž si žák před zkouškou losuje jeden. Pracovní list dostává žák až po vylosování zadání, ústní zkoušku koná s pracovním listem.

V průběhu ústní zkoušky není žákovi dovoleno používat žádné pomůcky vyjma pracovního listu a psacích potřeb. Ústní zkouška je hodnocena podle centrálně zpracované metodiky.

Kritéria pro výběr maturitních zadání k ústní zkoušce

Žák vybírá 20 literárních děl	Světová a česká literatura do konce 18. století		min. 2 literární díla
	Světová a česká literatura 19. století		min. 3 literární díla
	Světová literatura 20. a 21. století		min. 4 literární díla
	Česká literatura 20. a 21. století		min. 5 literárních děl

Seznam literárních děl

Seznam literárních děl, z něhož žák vybírá, sestavuje škola. Pro školní seznam literárních děl platí základní pravidla:

- minimální celkový počet nabízených literárních děl je 60, horní hranice není stanovena;
- za literární dílo je považováno komplexní dílo, nikoli jeho část (např. Karel Jaromír Erben: Kytice, nikoli Karel Jaromír Erben: Polednice)
- u literárního díla ze světové literatury je specifikováno vydání

Pro žákův seznam literárních děl platí základní pravidla:

- minimálně dvěma literárními díly musí být v seznamu zastoupena próza, poezie, drama
- seznam může obsahovat maximálně dvě díla od jednoho autora

Pracovní listy

Pracovní list obsahuje:

a) výňatek z uměleckého textu

b) výňatek z neuměleckého textu
c) strukturu zkoušky

Struktura ústní zkoušky je tvořena třemi částmi:

1. analýza uměleckého textu
2. literárněhistorický kontext literárního díla
3. analýza neuměleckého textu

Za přípravu pracovních listů odpovídá škola. Škola může využít pracovní listy vyvíjené Centrem pro zjišťování výsledků vzdělávání v rámci metodické podpory školám. Pro vývoj pracovních listů platí základní pravidla:

- struktura zkoušky je závazná a nelze ji měnit
- výňatek z uměleckého textu musí pocházet z literárního díla, které je zadáním zkoušky
- mezi výňatkem z uměleckého a neuměleckého textu nemusí být souvislost
- rozsah pracovního listu nepřesáhne rozsah dvou stran formátu A4 (měřítko: písmo Times New Roman, velikost 11, řádkování jednoduché), minimální rozsah není stanoven
- o rozsahu pracovního listu rozhoduje také funkčnost daných výňatků

Kritéria hodnocení ústní zkoušky z ČJL – struktura ústní zkoušky

KRITÉRIUM	OVĚŘOVANÉ VĚDOMOSTI A DOVEDNOSTI	

<table>
<tr><td rowspan="2">ANALÝZA UMĚLECKÉHO TEXTU</td><td>I. část
zasazení výňatku do kontextu díla
téma a motiv
časoprostor
kompoziční výstavba
literární druh a žánr</td><td>II. část
vypravěč / lyrický subjekt
postava
vyprávěcí způsoby
typy promluv
III. veršová výstavba</td></tr>
<tr><td>II. část
jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku
tropy a figury a jejich funkce ve výňatku</td><td></td></tr>
<tr><td>LITERÁRNĚHISTORICKÝ KONTEXT LITERÁRNÍHO DÍLA</td><td>kontext autorovy tvorby
literární / obecně kulturní kontext</td><td></td></tr>
<tr><td>ANALÝZA NEUMĚLECKÉHO TEXTU</td><td>I. část
souvislost mezi výňatky
hlavní myšlenka textu
podstatné a nepodstatné informace
různé možné způsoby čtení a interpretace textu
domněnky a fakta
komunikační situace (např. účel, adresát)</td><td>II. část
funkční styl
slohový postup
slohový útvar
kompoziční výstavba výňatku
jazykové prostředky a jejich funkce ve výňatku</td></tr>
</table>

ČJL – BODOVÁ ŠKÁLA HODNOCENÍ ÚSTNÍ ZKOUŠKY

	0	1	2	3	4

ANALÝZA UMĚLECKÉHO A NEUMĚLECKÉHO TEXTU	• Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. • Analýza textu je nedostatečná. • Tvrzení jsou nedostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. • Analýza textu je dostatečná. • Tvrzení jsou dostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Ve sdělení se občas objevují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná občas. • Analýza textu je dobrá. • Tvrzení jsou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. • Analýza textu je velmi dobrá. • Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. • Pomoc zkoušejícího není nutná. • Analýza textu je výborná. • Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi.
CHARAKTERISTIKA LITERÁRNĚHISTORICKÉHO KONTEXTU	• Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře.	• Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře.	• Ve sdělení se občas objevují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná občas.	• Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle.	• Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. • Pomoc zkoušejícího není nutná.
VÝPOVĚĎ V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY	• Výpověď je ve vysoké míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není plynulý, v jeho strukturaci se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. *nebo* • Projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje. • Argumentace je nedostatečná.	• Výpověď je ve větší míře v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není plynulý, v jeho strukturaci se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Argumentace je dostatečná.	• Výpověď je občas v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury. • Projev není občas plynulý, v jeho strukturaci se občas vyskytují nedostatky. • Argumentace je dobrá.	• Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se objevují ojediněle. • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se objevují ojediněle. • Argumentace je velmi dobrá.	• Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky se téměř nevyskytují. • Projev je plynulý a vhodně strukturovaný, nedostatky se téměř nevyskytují. • Argumentace je výborná.

Upravená bodová škála k hodnocení ústní zkoušky z českého jazyka a literatury pro žáky s PUP MZ[11]

	0	1	2	3	4
CHARAKTERISTIKA UMĚLECKÉHO A NEUMĚLECKÉHO TEXTU[2]	• Ve sdělení se ve vysoké míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve vysoké míře. • Analýza textu je nedostatečná. • Tvrzení jsou nedostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Ve sdělení se ve větší míře vyskytují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná ve větší míře. • Analýza textu je dostatečná. • Tvrzení jsou dostatečně doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Ve sdělení se občas objevují nedostatky. • Pomoc zkoušejícího je nutná občas. • Analýza textu je dobrá. • Tvrzení jsou dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Sdělení odpovídá zadání, nedostatky se objevují ojediněle. • Pomoc zkoušejícího je nutná ojediněle. • Analýza textu je velmi dobrá. • Tvrzení jsou velmi dobře doložena konkrétními textovými pasážemi.	• Sdělení zcela odpovídá zadání, nedostatky se nevyskytují. • Pomoc zkoušejícího není nutná. • Analýza textu je výborná. • Tvrzení jsou výborně doložena konkrétními textovými pasážemi.
VÝPOVĚĎ **V SOULADU S JAZYKOVÝMI NORMAMI A ZÁSADAMI JAZYKOVÉ KULTURY**	• Výpověď je v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky brání komunikaci. • Výpověď je po obsahové stránce nesrozumitelná. *nebo* • Projev nelze hodnotit, žák téměř nebo vůbec nekomunikuje.	• Výpověď je častěji v rozporu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky častěji brání komunikaci. • Výpověď je po obsahové stránce častěji nesrozumitelná.	• Výpověď je většinou v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky občas brání komunikaci. • Výpověď je po obsahové stránce občas nesrozumitelná.	• Výpověď je většinou v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, nedostatky nebrání komunikaci. • Výpověď je po obsahové stránce většinou srozumitelná.	• Výpověď je v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury, případné nedostatky nebrání komunikaci. • Výpověď je po obsahové stránce srozumitelná.

[1] Týká se pouze žáků, kteří mají v posudku uvedeny symptomy přímo se vztahující ke kritériu *Výpověď v souladu s jazykovými normami a se zásadami jazykové kultury*.

[2] K části zkoušky, která je věnována literárněhistorickému kontextu, se vztahují pouze první dva body (soulad sdělení se zadáním a pomoc zkoušejícího).

V Berouně dne: 21.9.2026

Mgr. Leona Machková, v. r.
ředitelka školy